

Mustra

Új év – új remények. Bennük bízva köszönti szerkesztőségünk a kedves Olvasót. Igaz, lapunk életében a naptári évforduló nem egyezik az évfolyamváltással, mert hiszen 1999 második félévében indult útjára a megújult Könyv és Nevelés. Így azután – bár hetedik naptári évünkbe léptünk – még csak hatodik évfolyamunkat „tapossuk”. Sebj, legalább évente kétszer kívánhatunk boldog új esztendőt azoknak, akikhez eljut a szavunk. Annál nagyobb gond, hogy évente legalább egyszer, a naptári év fordulóján azt kell – nem csekély szorongással – számolgatnunk, hogy meglesz-e a pénzünk a következő négy számra. Az utóbbi néhány évben, köszönhetően az NKA és az OM anyagi támogatásának, ha szerényen és szűkösen is, meg tudtunk jelenni. Most azonban történt valami, ami megújítja aggodalmunkat. Az IKSZ (Informatikai és Könyvtári Szövetség) összehívott február végére egy műhelybeszélgetést a könyvtári szaklapokról. Sajnos a beszélgetés metakommunikációja (figyelem: eufémizmus a rútol hangzó hátsó szándék helyett!) – a kétség kívül jelenlévő szakmaiságon túl – az „eszkimó: foka fordított arányosság” baljós hangulatát árasztotta. Magyarán a jövőre nézve veszélyben az NKA támogatás, mondván: tartsa el az OM az Könyv és Nevelést. A nehéz felfogású főszerkesztő csak azt nem érti, miért akar szabadulni a könyvtáros szakmai (elit) egy könyvtár-pedagógiai szakfolyóirat támogatási terhértől, amelynek a bekerülési költsége mintegy felét vállalta eddig, de amelynek a profilja ugyanakkor legalább annyira könyvtári, mint amennyire pedagógiai. Arról nem is szólva, hogy megrendelőinek legalább a fele nyilvános könyvtár. Arról pedig végképp nem beszélve, hogy az egyetlen olyan szakmai sajtóorgánium a KÉN, amelyben együtt (a maga természetes és szerves egységében!) van jelen az iskola és a könyvtár mostanában mesterségesen szétválasztott világa. Ennyit aktuális félelmeinkről. De csak azért is: új év – új remények... A továbbiakban pedig legalább távirati stílusban hadd próbáljunk külön is kedvet csinálni néhány írásunknak!

Könyvtár rovatunkból két írást is az olvasók figyelmébe ajánlunk. Ifjú kolléganőnk, a szerkesztőbizottságban is tevékeny *Dömsödy Andrea* jelenleg doktori tanulmányait végzi. Egy terjedelmesebb tanulmánnyal jelentkezett, amelynek címe: Könyvtárhasználati tankönyvek és a kor tudományossága. Írásának első részét (Informatorium) közöljük mostani számunkban. A szerző öt könyvtárhasználati tankönyvet választott ki a piaci kínálatból, hogy tudományos igénnyel elemezze és hasonlítsa össze őket. Az elemző összevetés végső célja „az segítő kritikán túl további vizsgálatok ösztönzése, vizsgálati szempontok nyújtása”. Ugyanakkor – írja a szerző –, „szeretnénk a gyakorló könyvtárostanároknak is közvetlen segítséget nyújtani a tankönyvválasztásban és a tankönyvek használatában.

A velünk élő történelem tényének újbóli felismerésére int (vulgo: nincs új a Nap alatt!) *Katsányi Sándor* írása: *Szabó Ervin és az iskolai könyvtárak* (A tanulóifjúság könyvtári ellátásának választójai az 1910-es években.). Iskolai könyvtári kérdésekkel foglalkozó szakemberek számára kifejezetten izgalmas és tanulságos (de napjainkig eldöntetlen és megoldatlan) szakmai küzdelem folyt a 20. század első negyedében *Szabó Ervin* és köre, valamint a *Gulyás Pál* fémjelezte szakkörök között, az iskolai könyvtár versus gyermekkönyvtár kérdésről. Szakmai vitát mondtunk, de mondhatunk volna szakmapolitikait, akár ideológiai, olykor egyenesen aktuálpolitikait is.

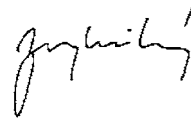

No és persze az egész csomagot, szőröstül-bőröstül el lehetett adni par excellence gazdasági problémának is. Akár csak manapság.

Vitairat minőségű, meditatív kisesszét küldött a szerkesztőség kérésére lapunknak Balázs Géza nyelvész, egyetemi tanár: Romlásnak indult...? Nyelvművelés, nyelvi ismeretterjesztés, nyelvtanoktatás. Mi a helyes, mi a helytelen a nyelvben? Szükség van-e nyelvművelésre? Védők-e és mit védenek igazán a nyelvvédők? Romlik-e a nyelv? Idézzük – kedvcsinálónak – a szerzői konklúzió egy részét: „Hallva azokat az UNESCO által közzétett, tudományosan megalapozott jóslatokat, hogy a 21. század a nyelvek kihalásának százada lesz – talán nem is egészen indokolatlan a herderi jóslat. Igaz, jelen pillanatban még nem a magyar nyelvre.”

Testvér lapunk, a 3K szerkesztője, Vajda Kornél *A gyermeki (ifjúkori) olvasás paradoxonjai* címmel arról ír, hogy a legtöbb Nagy Ember idősebb korára alighanem igen szelektív memóriára tesz szert, legalább akkor bizonyára, ha gyermek-, ifjúkori olvasmányaikról nyilatkoznak meg az egyszerű emberekből álló olvasó/hallgató közönség ámulására. A szerző azt próbálja bizonyítani, hogy netán még föllentésre is vetemednek egyesek, magasabbra emelendő saját – talán nem is annyira eminens – gyermekkori kulturális szokásaikat. Igazán nagy kár, hogy az egyébként igen nagy műveltségű szerző, a példák sorát nem saját gyermekkori olvasmányainak fölidézésével zárta. Ezzel a gesztussal bizonyára még hitelesebbé, még inkább bizonyító erejűvé tette volna mondandóját. (Mondja ezt a kortárs szerkesztő, akinek annak idején, tízévesen egy Timur és csapata, meg egy Kis lord közé történetesen egy otthonról lopott – illusztrált! Fritz Kahn jutott...)

Anno rovatunkban közöljük a Karcagi Nagykun Gimnázium 1943-as évkönyvéből a kötelező olvasmányok és a memoriterek listáját. Érdekes, megszívlelendő véleménycsokrot gyűjtött szerkesztőségünk a listához. Többek között leírja véleményét a főiskolai tanár, Adamikné Jászó Anna, az irodalomtörténész Bíró Zoltán, az olvasásszociológus Nagy Attila, a neveléslélektan tudós tanára, Nagy László, valamint a közoktatásban dolgozó szaktanár, Szontagh Pál. Véleményük közös magva: akármennyire is másik világ ez már, amiben mi most, hat évtizeddel később élünk, valami még sincs rendben a mai magyar iskolában.

A Könyv és Nevelés az Interneten is megjelenik

Folyóiratunk, a Könyv és Nevelés (KéN), 2005-től elektronikus formátumban is megjelenik.

A nyomtatott kiadás teljes anyaga mellett, cikkeink színes fényképekkel és ábrákkal jelenhetnek meg, a hipertext struktúra lehetőséget ad a tanulmányok és a jegyzetek tartalmi és idegen nyelvi gazdagítására. A hipermédia előnyeit az illusztráció-igényes tankönyv- és taneszköz-kritikai, ill. az olvasás- és neveléstörténeti rovat kamatoztatja. Egy-egy tanulmány esetén, a hivatkozott nyomtatott forrásokat beillesztjük, az internetes hivatkozásokat csatoljuk. Az Interneten is megjelenő változat új profillal is gazdagszik, a tervezett levelező rovat, a FÓRUM élővé, interaktívvá teszi az olvasók és a szerzők, szerkesztők kapcsolatát.

Az elektronikus kiadás (eKéN) közvetlenül elérhető a www.eken.opkm honlapon és az OPKM honlapjáról is, a lap megjelenését követő 3. héten.

N. A.

Tisztelt szerzőink!

Az egyes cikkek végén bármilyen egyedi, felhívó jellegű információ közölhető, pl.:

- az internetes változatban olvasható anyagok pontos címe,
- egyszerű tartalmi utalás, pl. az elektronikus változat közli a cikkben szereplő tudósok életrajzát és találmányaik fényképét,
- az optikai paddal végezhető kísérletek audiovizuális illusztrációja az elektronikus változatban megtekinthető,
- részletes kutatási adatok az internetes változatban etc.